

Handläggare
Marie Ehrenbåge
Telefon: 08-50818251

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2023-03-09

Motion KD om att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av en motion från Nike Örbrink, Kristdemokraterna, om att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet.

Sammanfattning

I en motion till kommunfullmäktige föreslår Nike Örbrink (KD) att kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en central bidragsnämnd med ansvar för stadens fördelning, utbetalning och uppföljning av föreningsbidrag. Genom uppföljning och insyn i verksamheterna ska, anser Örbrink, oseriösa aktörer och välfärdsbrott motverkas och leverans av service och tjänster till medborgarna säkerställas

Förvaltningen menar att det är på den lokala nivån som kännedom om det lokala föreningslivets behov, möjligheter och utmaningar finns. Den kännedomen är viktigt för uppföljning och utveckling. Förvaltningen anser att det digitala system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag som kommunstyrelsen fått i uppdrag att upphandla och införa 2023 kommer att ge den kontrollfunktion som motionären efterfrågar.

Bakgrund

I en motion till kommunfullmäktige föreslår Nike Örbrink, Kristdemokraterna, att staden ska inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet.

Kommunfullmäktige har remitterat motionen till de nämnder som beviljar föreningsbidrag – idrottsnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden och äldrenämnden samt alla stadsdelsnämnder – för yttrande senast den 10 mars.

Motionen i sammanfattning

Motionären skriver att välfärdsbrottslighet inklusive bidragsfusk kostar samhället varje år. Motionären tar upp Brottsförebyggande rådets (Brå) rapport *Välfärdsbrott mot kommuner och regioner*. I den lyfts att ideella föreningar är svårhanterade för kommuner då kravställning för avtal eller föreningsbidrag är lägre än för upphandlade entreprenörer och att lagstiftningen skiljer sig åt dem emellan. Sedan 2019 är kommuner skyldiga enligt kommunallagen att följa upp och kontrollera avtal med privata utförare. Genom uppföljning och insyn i verksamheterna ska oseriösa aktörer och välfärdsbrott motverkas och leverans av service och tjänster till medborgarna ska säkerställas. Motionären menar att det är olyckligt att ideella föreningar inte täcks av kommunallagens bestämmelse.

Enligt Örbrink har Skatteverket nyligen efterfrågat en gemensam databas för bidragsgivande myndigheter på statlig nivå över alla statliga bidrag som delas ut till ideella föreningar för att motverka överutnyttjande och dubbelfinansiering. Örbrink menar att samma behov finns i staden. Hon menar även att det behövs en stärkt kontrollfunktion mot bakgrund av de svårigheter som Brå belyser i sin rapport. Därför föreslår hon att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att inrätta en central bidragsnämnd med ansvar för stadens fördelning, utbetalning och uppföljning av föreningsbidrag.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen konstaterar att nuvarande ansvarsfördelning och styrning från kommunfullmäktige inom det här området anges i reglemente för stadsdelsnämnderna, Kommunal författningssamling 2022:22. Där anges i 2 § att stadsdelsnämnderna ska stärka den lokala demokratin och delaktigheten i respektive stadsdelsområde. Nämndernas arbete ska bygga på helhetssyn och goda kunskaper om förhållandena i respektive stadsdelsområde. Där står också i 5 § punkt 5 att stadsdelsnämnderna ansvarar för bidragsgivning till föreningar med utpräglat lokal verksamhet och kontakter med lokalt bedrivna föreningsverksamhet.

Enligt kommunfullmäktiges budget 2023 ska staden ha ett lokalt fokus och Sveriges bästa föreningsklimat. Förvaltningen bedömer att det är på den lokala nivån som kännedom om det lokala föreningslivets behov, möjligheter och utmaningar finns. Den kännedomen är även viktig för uppföljning och utveckling. Med en central nämnd ser vi svårigheter att hålla kontakten, värdera, kontrollera och bedöma behovet av stöd lokalt.

Det finns ingen civilrättslig lagstiftning som reglerar ideella föreningar då deras syfte och verksamhet inte bygger på att göra vinst eller sälja en vara eller tjänst. Den verksamhet som ideella föreningar bedriver är i grunden oegennyttig och ligger ofta i allmänhetens intresse. En ideell förening är enligt Bolagsverket bokföringsskyldig om föreningen har tillgångar som överstiger en och en halv miljon kronor eller bedriver näringsverksamhet.

Med kommunfullmäktiges *Riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag – demokrativillkor*, som fastställdes den 31 maj 2021, har staden tagit ett kliv framåt för att stärka kontrollen och den granskning och uppföljning som görs av föreningsbidrag. Farsta stadsdelsnämnd har för sin del fastställt villkor för föreningsbidrag den 16 november 2021, och förvaltningen har arbetat fram detaljerade rutiner för kontroll och uppföljning.

Kommunstyrelsen har i Stockholms stads budget för 2023 fått i uppdrag att i samarbete med kulturnämnden och stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag. Förvaltningen välkomnar detta uppdrag och anser att ett digitalt system för handläggning kommer att ge den kontrollfunktion som motionären efterfrågar, samtidigt som dagens lokala förankring bibehålls.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Farsta stadsdelsförvaltning

Sara Wrethed
Avdelningschef
Farsta stadsdelsförvaltning

Bilaga

Motion från Nike Örbrink (KD) om att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör

Sara Wrethed, Avdelningschef

Datum

2023-02-14

2023-02-13